

Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie
w Gminie Miejskiej
Hrubieszów na lata 2023–2025

Hrubieszów, 2023 r.

Spis treści

Podstawy prawne Programu	3
Zakres Programu	3
Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
Podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	5
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	6
Prezentowanie ilościowe interwencji, Niebieskich Kart, sprawców przemocy domowej w rodzinie	15
Diagnoza zasobów instytucjonalnych	19
Analiza SWOT	20
Procedura postępowania wobec zjawiska przemocy	23
Adresaci Programu	24
Zasoby i partnerzy w realizacji Programu	25
Założenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	26
Monitorowanie i ewaluacja Programu	34
Źródła finansowania	35
Podsumowanie	35

Podstawy prawne Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hrubieszów na lata 2023 –2025 jest kontynuacją programu realizowanego w latach poprzednich.

Główną podstawę prawną Programu stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.¹

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2023 - 2027;
- Miejski program profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Zakres Programu

Program obejmuje teren miasta Hrubieszów i służyć ma przeciwdziałaniu oraz ograniczaniu występowania zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o interdyscyplinarną współpracę różnych instytucji, a także minimalizowanie jej negatywnych skutków w życiu rodzinnym i społecznym.

Program stanowi zestawienie działań podejmowanych dla dobra rodziny, wszystkich jej członków, tj. dzieci, młodzieży, osób starszych, niepełnoprawnych, innych osób niesamodzielnych i zależnych od swoich opiekunów, w celu wykonania zadań własnych gminy w obszarze zintegrowanego systemu udzielania pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oraz rozwoju działalności profilaktyczno-edukacyjnej tak, aby środowisko rodzinne pozbawione było negatywnych wzorców, zachowań, patologicznych zjawisk czy symptomów kryzysu rodzinnego.

¹ USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

Założeniem niniejszego Programu jest rozwój systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakres Programu przewiduje zadania mające na celu:

- profilaktykę i edukację społeczną dotyczącą różnych rodzajów i mechanizmów przemocy, w tym ograniczenie myślenia stereotypowego ograniczającego aktywność obywatelską i interwencję osób z zewnątrz w sytuację osoby doznającej przemocy,
- ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Zgodnie z preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.) „przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności,” a także zapewnić i systematycznie zwiększać skuteczność przeciwdziałania przemocy.

Zjawisko przemocy w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących. Członkowie rodzin w rozumieniu art. 115 § 11 kodeksu karnego to małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, powinowaci w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Dotyczy to w szczególności zjawisk narażających te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy takiej rodzinie zagwarantować już na wczesnym etapie rozpoznania negatywnych symptomów, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie na zasadzie pomocniczości.

Współczesny obraz pomocy społecznej wskazuje, że jej zadania ulegają ciągłemu i systematycznemu rozszerzaniu. Stan ten jest determinowany w głównej mierze zmieniającymi się realiami rzeczywistości. Realia obecnych czasów wymuszają, aby katalog zadań pomocy społecznej był elastyczny i otwarty na nowe wyzwania. Pomoc społeczna winna nie tylko wykorzystywać doraźne metody wsparcia beneficjentów, lecz dążyć do diagnozy problemu i poszukiwania form jego rozwiązania, innych niż wsparcie materialne, przy zaangażowaniu własnych możliwości klienta oraz wykorzystaniu jego predyspozycji. Dlatego w podejmowanej pracy socjalnej działania jakie wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają charakter wspomagający w celu zaktywizowania podopiecznego do rozwiązania problemu przy wykorzystaniu jego własnych zasobów i możliwości.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Pomimo, że

przemoc zawsze pojawia się w relacjach międzyludzkich, dopiero od niedawna mówi się o tym zjawisku znacznie więcej oraz podejmuje różnorodne działania mające na celu jej zapobieganiu. Osoby doświadczające przemocy coraz częściej obejmowane są kompleksową opieką, są coraz bardziej świadome swoich praw i możliwości zmiany sytuacji życiowej. Aby skutecznie zatrzymać przemoc i zapobiegać jej zjawisku w domach, należy objąć pomocą również osoby stosujące przemoc. Bardzo ważną kwestią stanowi również objęcie specjalistyczną pomocą krzywdzonych dzieci, które nie mają żadnego wpływu na to, co się z nimi dzieje. Dzieci przez lojalność wobec swoich najbliższych, rzadko mówią o przemocy, która je dotyka, a z jej skutkami często nie są w stanie poradzić sobie przez całe życie. Doświadczenie przemocy wykształca poczucie winy, nieprawidłowy obraz samego siebie, zaniżoną samoocenę i bezradność. Uczy też nieprawidłowych wzorców zachowań, które zostają przyjęte za normę, stąd też w wielu rodzinach przemoc to zjawisko wielopokoleniowe.

Rodzina, w której występuje przemoc, nie zaspokaja podstawowych potrzeb psychicznych, a często i bytowych dziecka. Dzieci z takich rodzin, często wychowywane przez bezradne matki, zaczynają mieć problemy z prawidłowym funkcjonowaniem społecznym. Pamiętać należy, że przemoc w rodzinie jest działaniem:

- 1) zamierzonym, skierowanym przeciwko innym członkom rodziny,
- 2) naruszającym prawa i dobra osobiste ofiar (prawo do nietykalności fizycznej, szacunku, godności),
- 3) powodującym ból i cierpienie,
- 4) wykorzystującym wyraźną asymetrię sił (np. ze względu na wiek: dziecko – dorosły; osoba w podeszłym wieku – dorosły).

Należy podkreślić, że przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową, to nie tylko przemoc fizyczna, lecz także psychiczna, seksualna lub ekonomiczna.

W zjawisku przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania, tworzące powtarzający się cykl:

Faza I - stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy, kiedy pojawiają się mało dotkliwe incydenty przemocy usprawiedliwiane i minimalizowane,

Faza II - eskalacji gwałtownej przemocy, kiedy agresja wymyka się spod kontroli, a akty przemocy mogą zagrażać życiu i zdrowiu ofiary,

Faza III - tzw. miesiąca miodowego, nadmierna uprzejmość i skrucha osoby stosującej przemoc, która doświadcza poczucie winy i żalu, a zmiana zachowania powoduje, że ofiara ma nadzieję na dokonanie trwałej zmiany, która jest często pozorna.

Niezwalczana przemoc niszczy system rodzinny i niesie za sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych, wywołuje także u ofiar przemocy choroby o objawach emocjonalnych, chorobowych i społecznych takie jak poważne obrażenia ciała, kalectwo, choroby somatyczne (np. bóle głowy, żołądka), wyuczona bezradność (bierne znoszenie zachowań krzywdzących), wzmożone napięcie emocjonalne, impulsywność, zaburzenia depresyjne, zaburzenia lękowe, uzależnienia (od alkoholu, narkotyków, leków uspokajających), próby samobójcze.

Podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy m.in. są:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 i lata kolejne;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy;
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

Wyniki badania ankietowego zrealizowanego na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2023-2027 wskazują, że 31% ankietowanych mieszkańców miasta Hrubieszów potwierdziło, że zna przypadki występowania zjawiska przemocy, 34% słyszało o takich przypadkach, a pozostali (35%) nie znają i nie słyszeli o zjawisku przemocy w najbliższym otoczeniu. Według respondentów najczęstszymi powodami występowania przemocy w najbliższym otoczeniu (rodzina, szkoła, praca) są:

- uzależnienia (97 wskazań),
- problemy psychiczne (80 wskazań),
- bezrobocie, „dziedziczenie przemocy”, rozpad rodziny (ponad 50 wskazań).

65% ankietowanych wie, że miasto realizuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Pozostali uważają, iż taki Program nie jest realizowany. Wydaje się zatem koniecznym rozpowszechnienie informacji o realizowanym programie/programach w Mieście oraz intensyfikacji działań w tym zakresie.

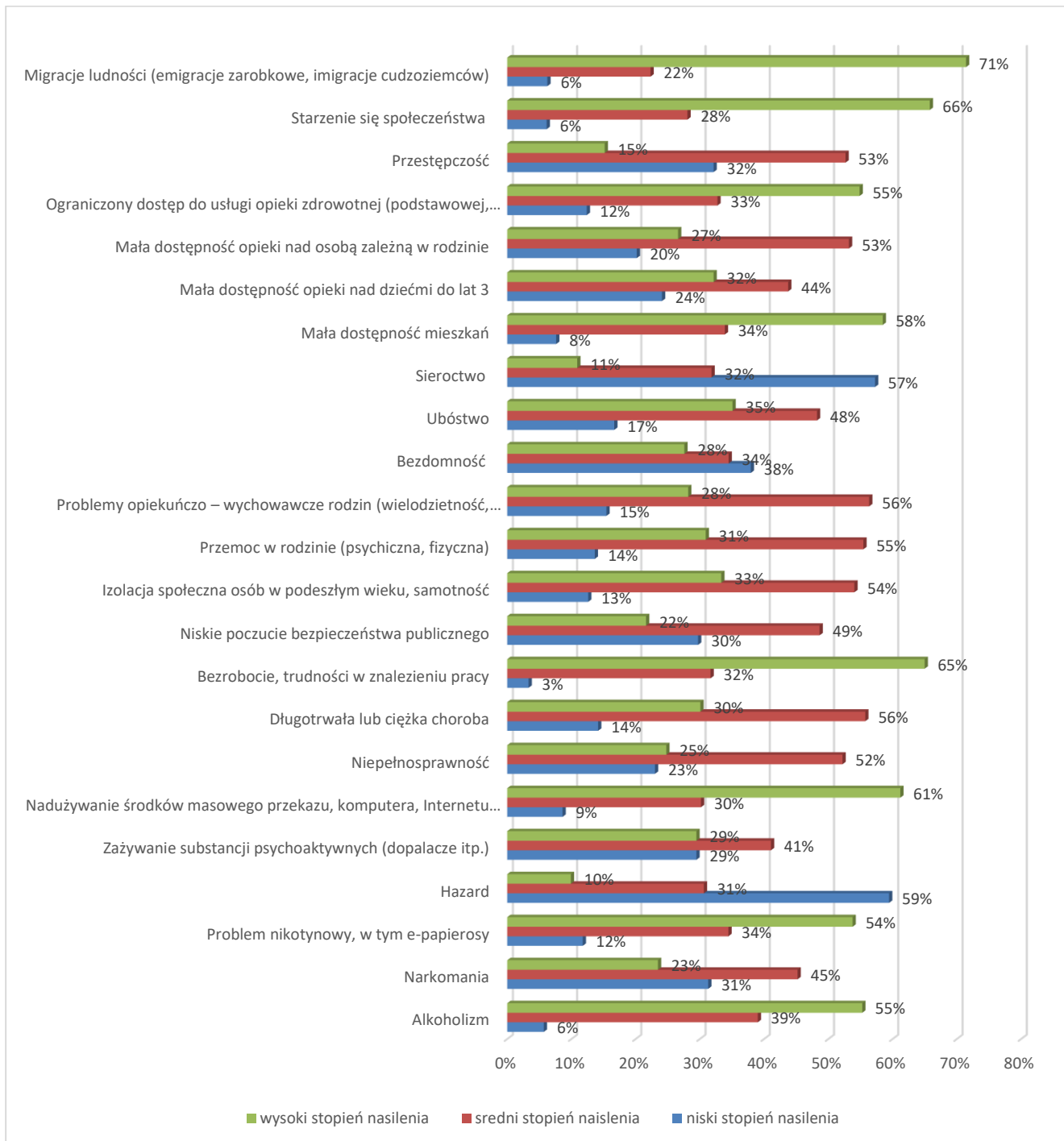
Ankietowani mieszkańcy, w sytuacji zagrożenia, tj. przemocy w rodzinie w pierwszej kolejności zadzwoniliby na policję (62 wskazania), a następnie zwróciliby się do rodziny i znajomych (60 wskazań). W dalszej kolejności poprosiliby o pomoc w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (30 wskazań). Znikoma ilość osób wskazała, iż po pomoc udałaby się do księdza/osoby duchownej oraz Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii (odpowiednio 4 i 5 wskazań).

Według 31% badanych przemoc w rodzinie jest problemem społecznym o dużym stopniu nasilenia, zdaniem 55% - występuje średnie natężenie tego zjawiska w mieście, zaś 14% jest zdania, że jego nasilenie jest niskie. Wysokim stopniem nasilenia charakteryzują się takie problemy jak m.in. nadużywanie środków masowego przekazu, komputera, internetu (cyberuzależnienia, cyberprzemoc – 61%), alkoholizm (55%), problem nikotynowy (54%), zaś inne problemy społeczne jak hazard (59% wskazań), przestępczość i narkomania (31%) charakteryzuje niski stopień nasilenia (Rysunek 1). Inne, dodatkowe problemy społeczne wskazane przez mieszkańców, to: *brak zajęć dla młodzieży; niewystarczająca liczba patroli policyjnych, wandalizm, osoby spożywające alkohol w miejscach*

publicznych, przemoc w rodzinie, zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy), za mało monitoringu wizyjnego w centrum i rejonach szczególnie niebezpiecznych.

Według ankietowanych najważniejszym i najbardziej dotkliwym problemem społecznym oprócz bezrobocia, ograniczonego dostępu do opieki zdrowotnej, emigracji zarobkowej i starzenia się społeczeństwa są różne uzależnienia, w szczególności alkoholizm i niktynizm.

Rysunek 1. Skala nasilenia wstępowania problemów społecznych w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

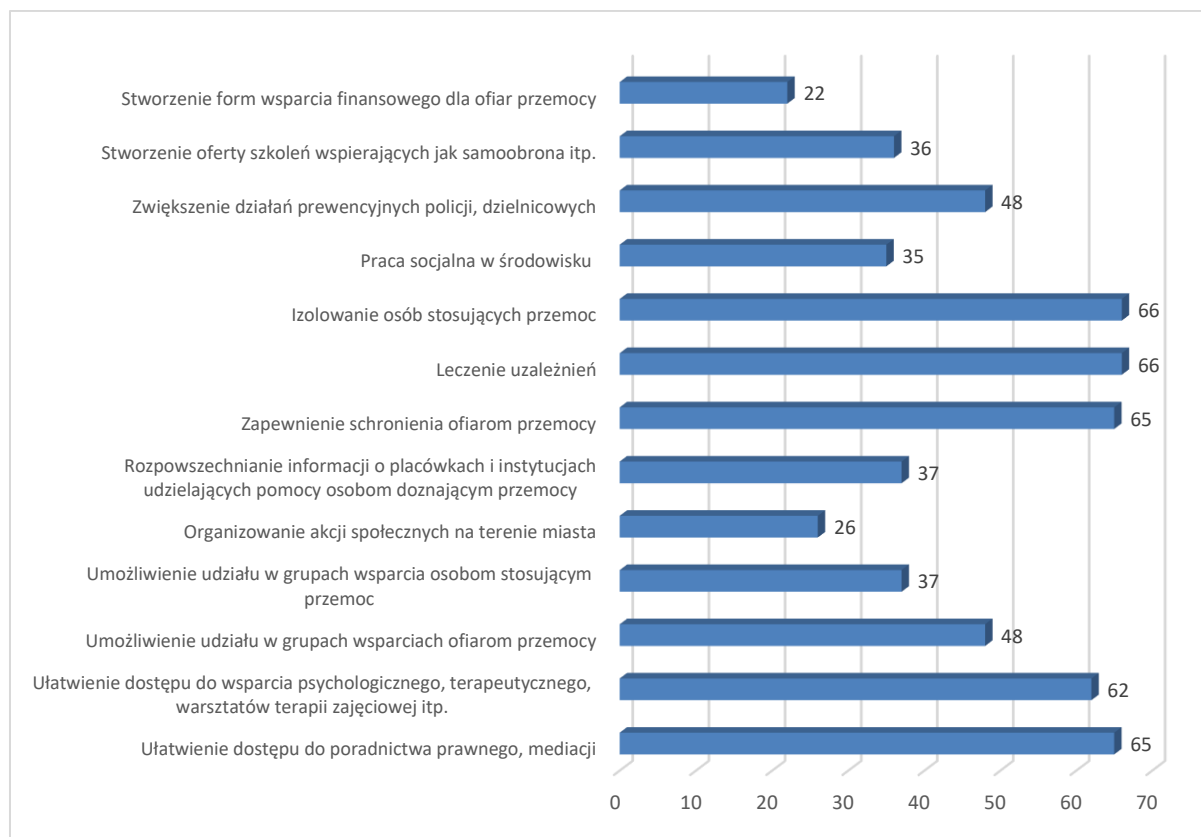
Przyczynami występowania przemocy w rodzinie według respondentów to przede wszystkim uzależnienia, w szczególności naużywanie alkoholu, a także problemy emocjonalne występujące w rodzinach powodowane nadmierną ilością stresu, „przynoszeniem” problemów zawodowych do domu oraz złe wzorce. Sytuacje te przyczyniają się w wysokim stopniu do rozpadu rodziny/małżeństwa, wystąpienia problemów emocjonalnych – stanów lękowych, depresji, a nawet myśli i prób samobójczych zarówno u dorosłych, jak i dzieci i młodzieży. Konsekwencją agresywnych zachowań w życiu rodzinnym często bywa ich powielanie w przyszłości, nie tylko przez dorosłych, ale również przez młodsze pokolenie, które nie widzi innych możliwości rozwiązywania problemów, jak tylko te, które obserwuje w swoim najbliższym otoczeniu. Następstwem czego mogą być zachowania przestępcze i postępujące wykluczenie społeczne oraz zachowania agresywne i impulsywne już w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej.

Według wiedzy, doświadczenia i obserwacji ankietowanych wynika, iż najskuteczniejsze działania, które należy podjąć **wobec zjawiska przemocy** są leczenie uzależnień w formie terapii stacjonarnej, niestacjonarnej, izolowanie osób stosujących przemoc poprzez zapewnienie schronienia ofiarom przemocy oraz ułatwienie dostępu do poradnictwa prawnego, mediacji.

Najskuteczniejsze **metody ochrony osób przed przemocą** to przede wszystkim szerszy i łatwiejszy dostęp do specjalistów (prawnicy, psychologowie, terapeuci rodzinni, mediatorzy), izolowanie sprawcy przemocy i działania profilaktyczne, zwiększona liczba funkcjonariuszy policji w środowisku, udostępnienie miejsc, gdzie można uzyskać realną pomoc, kursy udoskonalające, nadzór kuratora, edukacja społeczna o sposobach obrony, kampanie społeczne.

Dodatkowe działania, które należy podjąć/zintensyfikować są to grupy wsparcia, pomoc psychologiczna, mieszkania chronione dla ofiar przemocy, pedagogizacja rodziców, dostęp do poradni rodzinnych, małżeńskich, uświadamianie placówek szkolnych o obowiązku zgłaszania podejrzenia o zachowanie agresywne w rodzinie, tworzenie miejsc spotkań osób objętych przemocą.

Rysunek 2. Najskuteczniejsze działania wobec osób doświadczających/ofiar przemocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dobrymi rozwiązaniami w przypadku problemu społecznego, jakim jest przemoc w rodzinie są wsparcie psychologa, pracownika MOPS, grup wsparcia, pomoc prawna i pedagogizacja rodziców. Nowymi rozwiązaniami wymienionymi przez ankietowanych są:

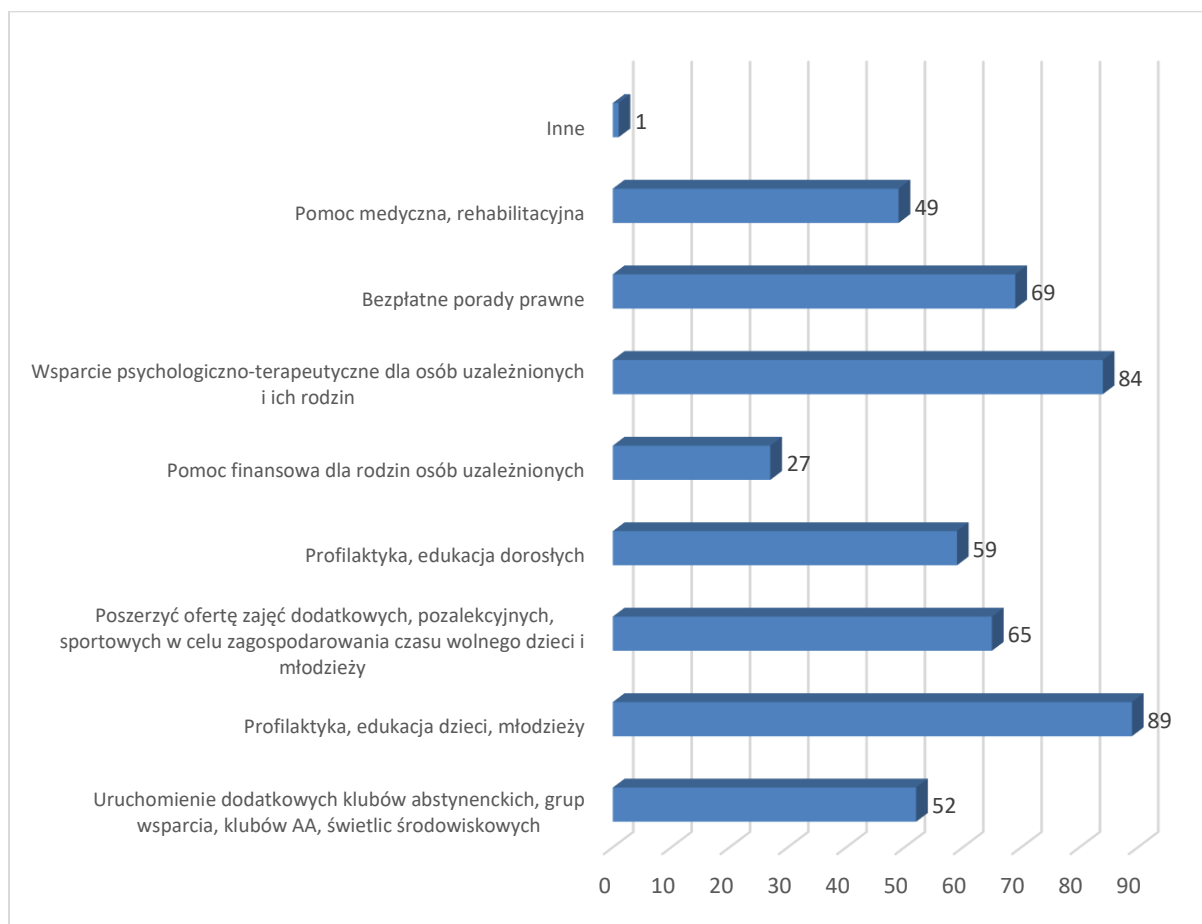
- szerszy dostęp do specjalistów (psycholog, prawnik, mediator, terapeuta rodzinny/małżeński),
- izolowanie sprawcy przemocy,
- ośrodek wsparcia dla matek z dziećmi,
- działania profilaktyczne.

Pracownicy socjalni zwracają uwagę, iż dobrym, nowym rozwiązaniem byłoby utworzenie odrębnego stowarzyszenia/instytucji dedykowanej zjawisku przemocy.

W mieście dostępnych jest 51 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 17 do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne), z czego 43 sklepy i 8 lokali oferuje produkty o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 r. dokonano 14 zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych, a liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w innej placówce wskazanej przez gminę wyniosła 72 dorosłych, w tym 89 % mężczyzn.

Przyczyny występowania uzależnień mieszkańcy miasta upatrują głównie w bezrobociu i utracie pracy (114 wskazań). Czynnikiem sprzyjającym popadaniu w uzależnienia są także stres, ucieczka od problemów (96 wskazań), niezaradność życiowa (76 wskazań) oraz konflikty rodzinne i rozpad rodziny (73 wskazania). Profilaktyka, edukacja dzieci i młodzieży oraz wsparcie psychologiczno-terapeutyczne to formy wsparcia, które powinny być podjęte na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin – odpowiednio 89 i 84 wskazania. Jako najmniej efektywną pomoc respondenci uznali pomoc finansową (27 wskazań).

Rysunek 3. Działania, jakie należy podjąć na rzecz uzależnionych i ich rodzin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

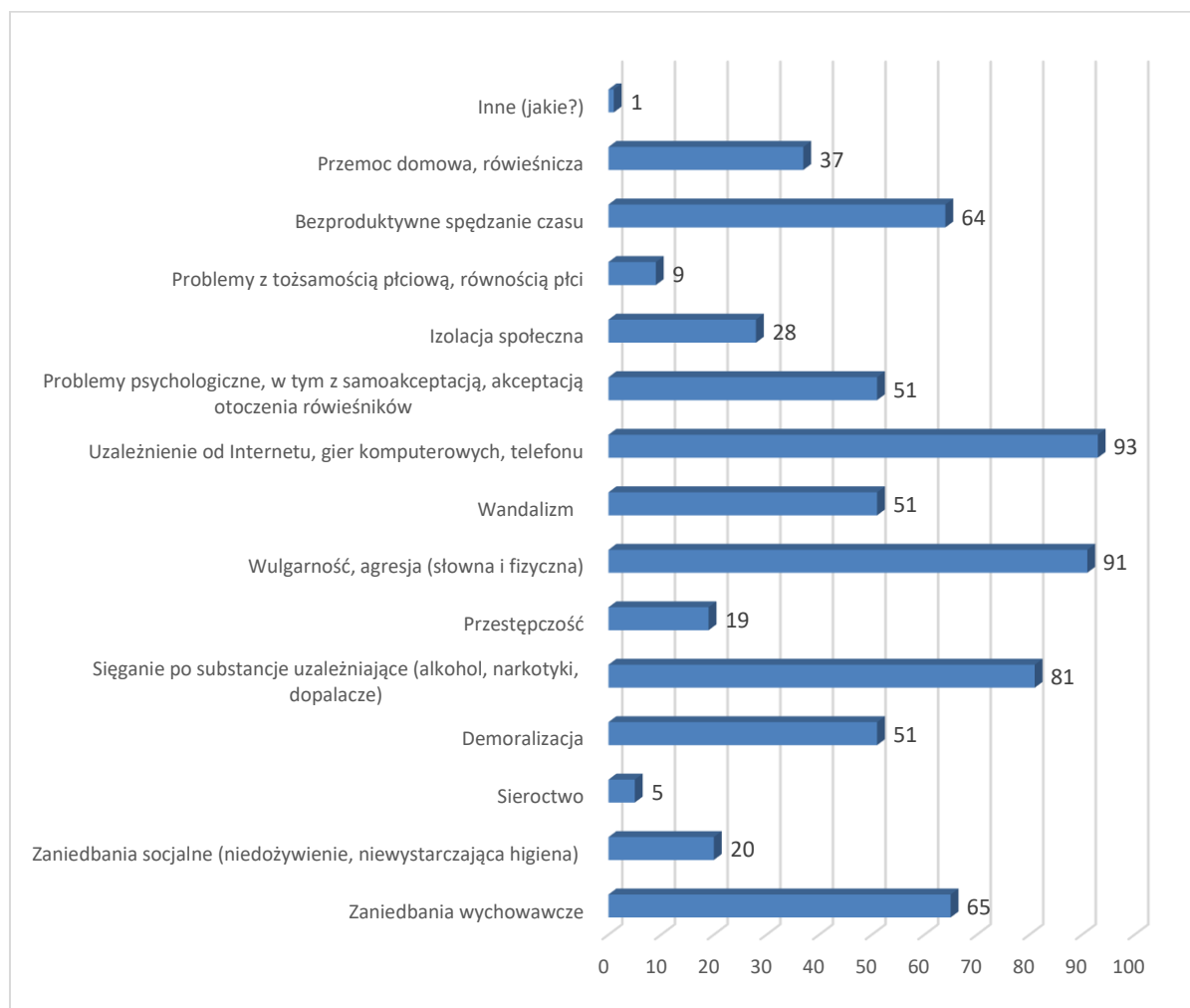
54% ankietowanych mieszkańców uważa, iż poziom korzystania ze środków uzależniających (alkohol, narkotyki, dopalacze) w Mieście wzrósł, w tym według 28% - poziom wzrósł zdecydowanie. 36% badanych uważa, iż poziom ten się nie zmienił. Jedynie 2% respondentów uważa, iż poziom znacząco się obniżył. Wybrane uzasadnienia ankietowanych: *problem narasta wszędzie i u nas także; wzrost ze względu na łatwy dostęp do używek; obserwując niektórych ludzi z mojego bliskiego sąsiedztwa bezapelacyjnie stwierdzam, że wzrósł; moim zdaniem nie zmienił się, dalej uzależnienia stanowią poważny problem.*

Wyniki potwierdzają dalsze istnienie problemu uzależnienia w mieście, a tym samym konieczność podjęcia kolejnych kroków w kierunku minimalizacji występowania tego zjawiska oraz dalszej realizacji Programu Profilaktyki Uzależnień oraz rozszerzenia zakresu jego działań.

Od 2019 r. liczba konsultacji dla osób korzystających z pomocy terapeutycznej w sprawie uzależnienia od alkoholu i narkotyków utrzymuje się na porównywalnym poziomie - w 2021 r. udzielono 185 porad, podczas gdy w 2019 r. - 187 szt.

Według ankietowanych, najczęściej występującym negatywnym zjawiskiem odnoszącym się do dzieci i młodzieży jest uzależnienie od Internetu, gier komputerowych, telefonu (93 wskazania), wulgarność i agresja (słowna i fizyczna), sięganie po substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, dopalacze), w mniejszym stopniu są to zaniedbania wychowawcze oraz bezproduktywne spędzanie czasu.

Rysunek 4. Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzieży w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W kwestii przeciwdziałania/leczenia uzależnień mieszkańcy wymieniają szereg działań, jako dobre praktyki realizowane przez Miasto, m.in. punkty konsultacyjne, klub AA, grupy wsparcia, oddziały terapii uzależnień, funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, czy też terapię stacjonarną oraz niestacjonarną. Wskazane propozycje, jako nowe rozwiązania, niezupełnie są nowymi, a już istniejącymi, które należy udoskonalić i/lub zintensyfikować, tj. współpraca z MKRPA, wsparcie psychologiczne, grupy wsparcia, rozszerzenie profilaktyki, działania informacyjno-edukacyjne wśród dzieci, młodzieży, rodziców, pedagogów, nauczycieli, mieszkania chronione dla osób doświadczających przemocy, ograniczenie swobodnego dostępu młodzieży do używek, działania profilaktyczne edukacyjne w szkołach, kampania informacyjna o szkodliwości używek.

Według mieszkańców warte kontynuowania działania profilaktyczne to wykłady i prelekcje w szkołach i ośrodkach, działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacja imprez lokalnych w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat profilaktyki. Jako nowe propozycje rozwiązań, ankietowania wskazują na realizację kolejnych działań uświadamiających znaczenie profilaktyki w zakresie różnych obszarów (np. zdrowie, przemoc, uzależnienia), a także proponują konkretne rozwiązania, jak np. zakaz sprzedaży alkoholu po godz. 22, wizyty studyjne młodzieży w ośrodkach, w których udzielane jest wsparcie osobom walczącym z uzależnieniem i jego konsekwencjami, a także umożliwienie kontaktu ze specjalistami w danej dziedzinie/obszarze.

Akcje „sprzątanie świata” i „różowy październik” (Marsz Różowej Wstążki), warsztaty dla rodziców (m.in. „Mądrzy rodzice”, ferie z poradnią – warsztaty dla rodziców, Bajkoterapia – warsztaty dla rodziców), to według respondentów działania edukacyjne godne uwagi i kontynuacji. Jako nowe rozwiązania, warte uskutecznienia, to przede wszystkim organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży w różnej formie, tj. świetlic środowiskowych, zajęć pozalekcyjnych, czy też korepetycji – mieszkańcy w swoich wypowiedziach na ten temat często podkreślają, by zajęcia dodatkowe/pozalekcyjne, wyrównawcze były bezpłatne. Dla rodziców posiadających dzieci i młodzież w szkole, istotną kwestią jest jakość kształcenia, dlatego też zwracają uwagę na większe zaangażowanie nauczycieli w proces nauczania (ciekawe, innowacyjne metody kształcenia), reakcji na zachowania negatywne i agresywne np. wulgaryzmy w szkołach, wagi wychowania w szkole (godziny wychowawcze poświęcone sprawom/problemom uczniów).

Według ankietowanych organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego, nie tylko zorganizowanego (zajęcia pozaszkolne, zajęcia zorganizowane), ale i w gronie własnej rodziny (rozwój wspólnych zainteresowań dzieci i rodziców, wspólne zajęcia, aktywności, pasje) zmniejszy ryzyko nadużywania środków masowego przekazu, komputera/Internetu przez dzieci i młodzież oraz występowaniu zjawisk negatywnych, patologicznych. Ważna jest także kwestia uświadamiania i pedagogizacji rodziców, jakie skutki ma spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież głównie m.in. przed komputerem oraz profilaktyki zarówno rodziców, jak i dzieci i młodzieży w tematyce cyberuzależnienia, cyberprzemocy.

Ankietowani do działań inwestycyjnych jakie należałoby podjąć, żeby zwiększyć atrakcyjność Gminy wskazali:

- w pierwszej kolejności inwestycje w rynek pracy i infrastrukturę, poprzez udostępnienie terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów, otwieranie nowych zakładów pracy i wsparcie przedsiębiorczości (45% wskazań), dzięki czemu zwiększy się liczba miejsc pracy, a co za tym idzie – Gmina stanie się atrakcyjniejszym miastem zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorców,

inwestorów. Mieszkańcy sugerują nawiązanie współpracy z innymi miastami, inwestorami zagranicznymi, a także przygotowanie pakietu ulg dla przedsiębiorców i inwestorów,
- w drugiej kolejności wskazali obszar turystyki, sportu i kultury (15 % wskazań) uzasadniając, że jest to odpowiedni kierunek miasta do rozwoju. Ich zdaniem dzięki poszerzeniu oferty turystycznej, sportowej i kulturalnej, znacząco wzrośnie atrakcyjność Miasta w regionie, a także oferta rekreacyjno-sportowa dla mieszkańców, co zapewni nowe perspektywy i szanse rozwoju dla młodego pokolenia. Do koniecznych działań zaliczono budowę nowych tras/ścieżek rowerowych, remont centrum miasta, budowę zalewu i akwenu wodnego.

Powyższe inwestycje „stawiać będą na rozwój kapitału ludzkiego i młodych ludzi”, a jednocześnie przeciwdziałać negatywnym skutkom kryzysu rodzinnego. Tym bardziej jest to istotne, że respondenci w badaniu ankietowym na pytanie „Jakich placówek i form wsparcia/ zajęć najbardziej w Gminie brakuje?” potwierdzają potrzebę zwiększenia liczby placówek działających m.in. w obszarze organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rekreacji i kultury. Mieszkańcy proponują m.in. uruchomienie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, miejsca spotkań dla młodzieży, świetlicy dla dzieci i młodzieży, w ramach których odbywałyby się bezpłatne dodatkowe/pozalekcyjne zajęcia oraz aktywizowanie młodzieży do działania na rzecz miasta, miejsc umożliwiających rozwijanie potencjału w dziedzinie sztuki i twórczym wykorzystywaniu zdolności. Według ankietowanych powinno być także więcej wydarzeń o charakterze rozrywkowym i kulturalnym, a także obiektów sportowych.

Miasto rokrocznie opracowuje i realizuje Miejski Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. W 2021 r. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży obejmowało:

- działalność świetlicy środowiskowej z programem profilaktycznym prowadzoną przez Hrubieszowski Dom Kultury (koszt 35 000 zł),
- organizację ferii zimowych (ok. 15 000 zł) i wypoczynku letniego (ok. 15 000 zł),
- dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem w szkołach podstawowych, rodziców i rad pedagogicznych łącznie dla ok. 900 osób,
- jednorazowe pogadanki (300 osób), spektakle (150 osób), konkursy (180 osób) (ok. 27 000 zł),
- zajęcia kulturalne i sportowe dla 140 osób w ramach organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży, dorosłych w ramach profilaktyki uzależnień (ok. 50 000 zł).

Na terenie gminy w 2021 r. nie organizowano kolonii i obozów z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i/lub programem zajęć profilaktycznych, nie prowadzono działań w obszarze tzw. edukacji publicznej.

Do przemocy i zachowań agresywnych ze strony opiekunów prowadzić może również bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Według respondentów najczęstsze jej przyczyny to niewystarczająca ilość uwagi poświęcana dziecku/dzieciom (65 wskazań), niskie umiejętności rodzicielskie i wychowawcze, bezrobocie, jak również oddziedziczone nieprawidłowe wzorce zachowań i metody wychowawcze (54 wskazania). Średni wpływ na bezradność rodziców mają: 52% - niepełnosprawność rodzica/rodziców i niepełnosprawność dziecka/dzieci, konflikty w rodzinie oraz przemoc domowa. Problemy wymagające szczególnej uwagi to według badanych obok bezrobocia rodziców i trudnej sytuacji finansowej niewystarczająca ilość uwagi poświęcona dziecku oraz niskie umiejętności wychowawcze.

Najczęściej wskazywanymi działaniami poprawiającymi sytuację osób/rodzin z trudnościami wychowawczymi były pomoc terapeutyczna i działania profilaktyczne i edukacyjne dla rodzin, dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępności konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, terapia uzależnień

oraz szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, zwiększenie współpracy szkoły z rodzicami, mniejsza biurokracja w szkole, a więcej godzin wychowawczych, regularna współpraca placówek edukacyjnych z sądem, MOPS, itp. W ramach walki z trudnościami wychowawczymi pracownicy socjalni proponują następujące działania: szkoła dla rodziców, współpraca z pedagogami, edukacja dzieci i rodziców o zagrożeniach (zwiększenie świadomości rodziców) oraz działania profilaktyczne. Natomiast w kwestii uzależnień pomocne będą: grupy wsparcia, kluby AA, terapie, oddziały uzależnień, działalność MKRPA, współpraca z rodzinami, innymi instytucjami, a także ograniczenie dostępności używek i profilaktyka dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta Hrubieszów w 2021 r. popełniono łącznie 465 przestępstw różnego rodzaju, podczas gdy do X.2022 r. statystyki policji wskazały o 29 punktów procentowych (p.p.) więcej przestępstw (602). Najczęściej w 2021 r. popełniano przestępstwa z kategorii „inne” (18%), oszustwa (16%), posiadanie i udostępnianie narkotyków (13%), kradzież i przywłaszczenie (11%) oraz kradzież z włamaniem (9%). Dynamika najczęściej popełnianych przestępstw do X.2022 r. jest podobna, przy czym największe zmiany obejmują zdecydowane obniżenie liczby posiadania i udostępniania narkotyków (4%), a zdecydowane zwiększenie liczby kierowania w stanie nietrzeźwości (13% w porównaniu do 4% w 2021 r.), spraw znęcania się (11% w porównaniu do 4% w 2021 r.) i oszustw (20%). Z analizy okresu 2019 - X.2022 r. wynika, że ogólna liczba przestępstw wykazuje tendencję rosnącą – porównując 10 miesięcy 2022 r. o 29 p.p. do 2021 r., a o 58 p.p. do 2019 r. Wykrywalność sprawców również rośnie – w 2022 r. wyniosła 88,9%, podczas gdy w 2019 r. – 85,9%.

Pod względem liczby wykroczeń popełnionych na terenie miasta Hrubieszów w 2021 r. sytuacja jest odwrotna, tj. analiza okresu 2019 – I-X.2022 wskazuje, że ogólna liczba wykroczeń wykazuje tendencję zdecydowanie malejącą – porównując 10 miesięcy 2022 roku o 49 p.p. do 2021 r., a o 68 p.p. do 2019 r. W 2021 r. popełniono łącznie 746 wykroczeń różnego rodzaju, z czego najczęściej dotyczyło spraw przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (41%), mieniu (21%), porządkowi i spokojowi publicznemu (15%) oraz obyczajności publicznej (10%). Dynamika najczęstszych wykroczeń popełnionych do października 2022 r. jest podobna, przy czym największe zmiany obejmują zdecydowane obniżenie bezpieczeństwa i porządku w komunikacji (16%), mieniu (18%), a zdecydowane zwiększenie liczby spraw przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu (39%) i wykroczeń ujętych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (10% w porównaniu do 4% w 2021 r.).²

Przestępczość nieletnich w 2022 r. obejmowała nieletnich będących pod wpływem alkoholu lub uciekających z domów rodzinnych lub placówek opiekuńczo-wychowawczych, których liczba oscyluje do 5 osób wykazując tendencję malejącą w porównaniu do lat poprzednich od 2019 roku. Z kolei liczba wniosków o interwencje do instytucji, tj. sądy rodzinne, służby zdrowia i pomocy, inne organizacje wykazuje tendencję rosnącą w porównaniu do 2021 r. Zauważyć należy również spadek liczby spotkań z młodzieżą i pedagogami w 2022 r. w porównaniu do 2019 i 2021 r.

Tabela 1. Przestępczość nieletnich w latach 2019 – 10.2022

Wyszczególnienia			Liczba			
rok			2019	2020	2021	2022
Wnioski, zawiadomienia, interwencje skierowane do	Z tego do:	Sądów rodzinnych	59	100	69	75
		Szkół i innych placówek oświaty i wychowania	2	1	1	2

² Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Hrubieszowa od 01.01.2019 r. do 30.10.2022 r.

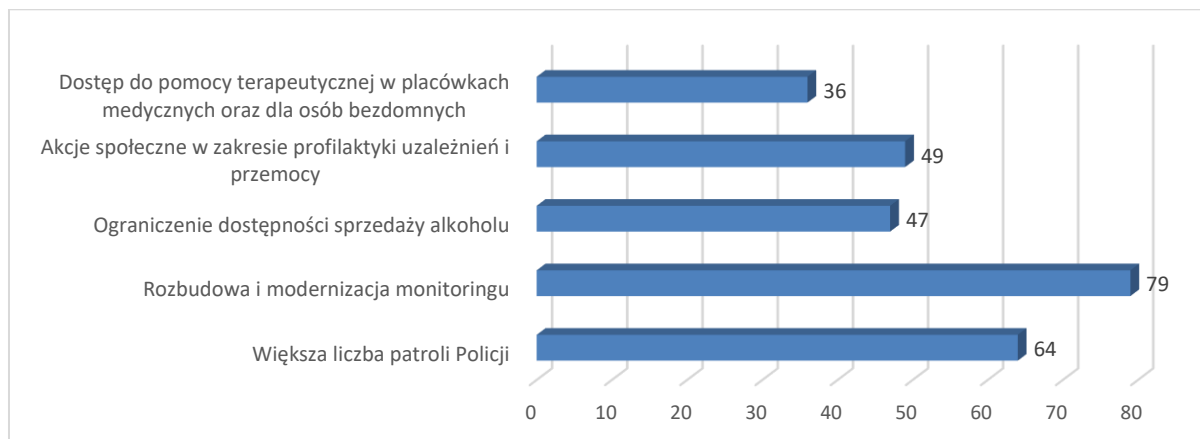
instytucji i organizacji		Śłużby zdrowia i pomocy	0	39	37	40
		Poradni wszelkich typów	0	0	0	0
		Innych instytucji i organizacji	0	6	8	19
Ujawnieni nieletni:	Pod wpływem narkotyków		0	0	0	0
	Pod wpływem alkoholu		8	0	6	5
	Członkowie subkultur młodzieżowych		0	0	0	0
	Uciekinierzy z:	Domów rodzinnych	9	4	3	4
		Placówek opiekuńczo-wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych itp.	2	5	0	1
		Schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych	0	0	0	0
	Prostytuujący się:	dziewczęta	0	0	0	0
chłopcy		0	0	0	0	
Spotkania z młodzieżą			200	72	153	75
Spotkania z pedagogami			145	30	23	21

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Hrubieszowa od 01.01.2019 do 30.10.2022 r.

Statystyka wyników pracy Straży Miejskiej w m. Hrubieszów wskazuje, że 1% spraw zarejestrowanych w 2021 r. dotyczyło wykroczeń przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Najwięcej spraw prowadzono w zakresie właściwości Kodeksu wykroczeń (34,5% ogółu, obniżenie ilości spraw o 35%) i Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku (61% ogółu, wzrost ilości spraw o 87%).

Według ankietowanych mieszkańców rozbudowa i modernizacja monitoringu na terenie miasta oraz większa liczba patroli Policji przyczyni się do lepszego utrzymania porządku, a tym samym wyższego poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Rysunek 5. Rozwiązania, jakie powinny zostać wdrożone w celu lepszego utrzymania porządku publicznego zdaniem ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Dobre praktyki w zakresie radzenia sobie z przestępczością w mieście, to patrole policji i monitoring miejski, a także profilaktyka w szkołach i działalność ośrodka kuratorskiego. Dodatkowe działania, które należy podjąć/zintensyfikować, to grupy wsparcia, pomoc psychologiczna, mieszkania chronione dla ofiar przemocy, a także prace społeczne dla osób, które popełniły drobne przestępstwa, programy dla osób opuszczających zakład karny i tworzenie miejsc pracy dla takich osób.

Przedstawienie ilościowe interwencji, Niebieskich Kart, sprawców przemocy domowej w rodzinie

W 2021 r. z powodu przemocy w rodzinie skorzystało ze wsparcia MOPS 5 rodzin – 16 osób, podczas gdy w 2020 r. 2 rodziny – 7 osób. Pracownicy socjalni wskazują, iż uzależnienia i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są powodem zgłoszenia się o pomoc w ramach ustawy o pomocy społecznej w drugiej kolejności. W 2021 r. z powodu uzależnień wsparcie otrzymało 65 rodzin (106 osób), dysfunkcji w pełnieniu ról wychowawczych – 15 rodzin (55 osób), podczas gdy w 2020 r. liczba osób objętych wsparciem z powodu uzależnień wynosiła odpowiednio 59 rodzin, 93 osoby, bezradności opiekuńczej – 5 rodzin (15 osób). Na przestrzeni 2 lat, tj. 2021 r. i 2020 r. widoczny jest duży przyrost liczby rodzin, w których odnotowano bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie.³ Przemoc od 2020 r. wskazywana jest wśród głównych problemów występujących w rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny, zaś od 2018 r. niskie umiejętności lub niezaradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, problemy zdrowotne, w tym zaburzenia o podłożu psychicznym, a od 2019 r. uzależnienie od środków psychotropowych, zachowania aspołeczne dzieci, problemy edukacyjne małych dzieci.

Tabela 2. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021		2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	277	514	274	528
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	13	13	12	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	45	7	35
Bezrobocie	193	431	196	450
Niepełnosprawność	158	245	158	244
Długotrwała choroba	71	123	75	123
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	55	5	15
Przemoc w rodzinie	5	16	2	7
Alkoholizm	61	99	58	92
Narkomania	4	7	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	18	32	7	8
Zdarzenia losowe	0	0	1	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS

³ Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2021.

Gmina Miejska podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym z siedzibą w MOPS Hrubieszów. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Hrubieszów został powołany Zarządzeniem Nr 581/2018 Burmistrza Miasta Hrubieszowa z dnia 31 stycznia 2018 roku. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, Przychodni Rejonowej w Hrubieszowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołów Szkół i Przedszkoli działających na terenie miasta oraz organizacji pozarządowych. W ramach zespołu interdyscyplinarnego mogą być tworzone grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” to skoordynowany system pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej obejmujący ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Jest pomocą w zapewnieniu rodzinie bezpieczeństwa; wsparciem w rozwiązaniu trudnej sytuacji (nie tylko związanej z przemocą, ale np. w niezależeniu się od sprawcy w kwestiach materialnych, zawodowych, mieszkaniowych; zapewnia również pomoc psychologiczną, prawną lub inną) obejmuje m.in. monitoring zmieniającej się sytuacji, podejmowanie przez specjalistów działań mających na celu zmianę zachowania sprawcy. Ogółem pomocą objęto 69 rodzin ze względu na problem przemocy, z czego 69 osób z powodu przemocy psychicznej i 51 osób – przemocy fizycznej.

W 2021 r. założono 77 formularzy „Niebieskich Kart”, w tym 66 kart zostało założonych przez funkcjonariuszy Policji, 3 formularze wszczęte zostały przez Policję z terenu Polski, 8 kart zostało założonych przez MOPS. W celu realizacji procedury „Niebieskiej Karty” funkcjonowało łącznie 76 Grup Roboczych, które odbyły 92 spotkania. W ramach procedury „Niebieska Karta”:

- 85 osób doświadczających przemocy w rodzinie było objętych wsparciem, w tym 57 kobiet, 15 mężczyzn i 13 dzieci,
- 70 osób zostało wskazanych jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Ponadto, w sprawie 4 rodzin pracownicy socjalni przekazali informację Policji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc, a 2 krzywdzonym dzieciom zapewniono bezpieczeństwo poprzez umieszczenie w innej rodzinie.

Zakończono 68 ww. procedur, w tym 60 na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie. 81 osób skorzystało z poradnictwa socjalnego.

Analizując statystyki działalności zespołu interdyscyplinarnego od 2018 r. do 2021 r. zauważyć należy tendencję malejącą liczby osób objętych pomocą w ramach Grup Roboczych, liczby założonych formularzy w ramach procedury „Niebieska Karta”, ilości Grup Roboczych i spotkań organizowanych w ramach tychże grup oraz liczby osób korzystających z poradnictwa socjalnego, a tendencję rosnącą zakończonych procedur „Niebieska Karta” w wyniku ustania przemocy – w 2018 r. wynosił on 45%, podczas gdy w 2021 r. - 88%.

Tabela 3. Statystyki działalności zespołu interdyscyplinarnego

kategoria	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą Grup roboczych	162	89	83	69
Liczba osób objętych pomocą Grup roboczych	351	209	195	85
Liczba założonych formularzy „Niebieskich Kart”	148	89	85	77
Liczba osób doświadczających przemocy objętych pomocą w ramach procedury Niebieska Karta	181	110	101	85
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy objętych procedurą Niebieska Karta	bd	bd	bd	70
Liczba grup roboczych w ramach zespołu interdyscyplinarnego	79	73	55	76
Liczba spotkań grup roboczych	221	176	119	92
Liczba zakończonych procedur Niebieska Karta	140	66	64	68
W tym na skutek ustania przemocy	63	40	40	60
W tym na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	77	26	24	8
Liczba osób korzystających z poradnictwa socjalnego	189	96	89	81

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS

Zgodnie z danymi Sądu Rejonowego w Hrubieszowie od 2019 r. do 2022 r. prowadzonych jest wobec mieszkańców miasta 25 spraw sądowych z powodu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, 17 spraw spowodowanych problemami alkoholowymi. Żadne postępowanie nie toczy się z powodu problemów przemocy w rodzinie i narkomanii.

Struktura rodzajów interwencji Policji od 2019 r. nie zmienia się – dominują „inne interwencje”, następnie interwencje publiczne, najmniej interwencji dotyczy spraw domowych. Analiza okresu 2019-I-X.2022 wskazuje, że ogólna liczba interwencji w 2022 r., tj. 2 510 szt. wykazuje tendencję malejącą w porównaniu do roku 2021 – 3 417 szt. i 2020 – 3 490 szt., stanowiąc ok. 72-73% ogółu interwencji w tamtym okresie. **Dynamika zmian pomiędzy rokiem 2022, a 2021 wskazuje, że ilość interwencji domowych utrzymuje się na identycznym poziomie.**

Tabela 4. Ilość interwencji Policji na terenie Miasta Hrubieszowa w latach 2019 – X.2022

lp.	kategoria	2019	2020	2021	2022 (do 30.X)	% w 2022	% w 2021	I-X.2022 vs. 2021	I-X.2022 vs.2019
1	interwencje domowe	325	307	264	208	8%	8%	79%	64%
2	interwencja publiczna	532	969	1393	403	16%	41%	29%	76%
3	inna interwencja policji	1450	2214	1760	1899	76%	52%	108%	131%
Razem		2307	3490	3417	2510	100%	100%	73%	109%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Hrubieszowa od 01.01.2019 r. do 30.10.2022 r.

W wielu przypadkach interwencje kończyły się osadzeniem awanturników do wytrzeźwienia, zaś w rodzinach w których stwierdzono przemoc, policjanci Zespołu Dzielnicowych w Hrubieszowie prowadzą teczki zagadnieniowe.

Do X.2022 r. w 54 rodzinach odnotowano interwencje zakończone sporządzeniem formularzy dotyczących przemocy w rodzinie tzw. Niebieskich Kart, co stanowi 93% ogółu spraw tego typu w całym roku 2021 obejmujących 58 rodzin. **Należy zauważyć zdecydowany spadek o 38-41% liczby spraw**

objętych tzw. Niebieską Kartą w stosunku do okresu 2019-2020, co jest pozytywną tendencją społeczną. W tych rodzinach dzielnicowi przeprowadzają rozmowy profilaktyczne ze sprawcami przemocy w rodzinie oraz pouczają osoby pokrzywdzone o możliwości dochodzenia swoich praw, jak również kierują informacje do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Również wspólnie z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dzielnicowi odwiedzają rodziny patologiczne w celu ujawnienia we wczesnym etapie zagrożenia demoralizacją nieletnich w miejscu zamieszkania i innych przejawów patologii.

Tabela 5. Ilość interwencji Policji zakończonych sporządzeniem formularzy dotyczących przemocy w rodzinie, tzw. Niebieskich Kart, w latach 2019 – I-X.2022

kategoria	2019	2020	2021	2022 (do 30.10.2022)	10.2022 vs. 2021	10.2022 vs.2020	10.2022 vs.2019
interwencje domowe, w których stwierdzono przemoc w rodzinie i sporządzono tzw. Niebieską Kartę	91	80	58	54	93%	68%	59%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Hrubieszowa od 01.01.2019 r. do 30.10.2022 r.

Teren miasta podzielony jest na 3 rejony pracy policjantów dzielnicowych, których praca skupiona jest na prewencji kryminalnej wszystkich mieszkańców, w tym nieletnich. W każdym z 3 rejonów ustalono zakładany cel do osiągnięcia tj. zmniejszenie liczby popełnianych wykroczeń, spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych. Pod względem liczby inicjatyw dzielnicowych należy zauważyć zdecydowany spadek ich liczby w 2022 r. w porównaniu do 2019 r. we wszystkich formach pracy. Formą dominującą są wywiady i ustalenia stanowiące 89% ogółu inicjatyw w 2022 r.

Tabela 6. Praca dzielnicowych w latach 2019 – I-X.2022

Dzielnicowi:	2019	2020	2021	2022 (do 30.X.2022)	I-X.2022 vs. 2021	I-X.2022 vs.2020	I-X.2022 vs.2019
Wywiady i ustalenia	1135	655	741	659	89%	101%	58%
Spotkania środowiskowe	397	36	3	29	967%	81%	7%
Razem	1532	691	744	688	92%	100%	45%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta Hrubieszowa od 01.01.2019 r. do 30.10.2022 r.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie (dalej MKRPA) w 2021 r. odbyła 15 posiedzeń i przyjęła 57 nowych zgłoszeń w sprawie skierowania wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego złożonych przez członków rodzin osób uzależnionych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Komendę Powiatową Policji. Członkowie Komisji prowadzili rozmowy z 36 osobami uzależnionymi od alkoholu i 1 osobą będącą członkiem rodzin z ww. problemami, wobec 32 osób komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu, wobec 1 wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego

Członkowie MKRPA w 2021 r. kontaktowali się z 198 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, w tym:

- 85 osobami, które doznały przemocy w rodzinie,
- 70 osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- 43 osobami będącymi świadkami przemocy w rodzinie.

Z 48 osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy prowadzono rozmowy interwencyjne, z 81 osobami doznającymi przemocy prowadzono rozmowy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie i motywowania dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. Komisja złożyła 15 zawiadomień do prokuratury lub policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej na szkodę osoby najbliższej.

Diagnoza zasobów instytucjonalnych

MIESZKAŃCY MOGĄ OTRZYMAĆ POMOC:

➤ **Instytucje na terenie gminy**

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie

➤ **Instytucje na terenie powiatu hrubieszowskiego**

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hrubieszowie
- II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich
- Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie.

Ponadto na obszarze miasta zlokalizowane są liczne instytucje wspierające rodziny i osoby z uzależnieniami:

- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu z/s przy ul. Adama Mickiewicza 2,
- Oddział Leczenia Uzależnień - Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Hrubieszowie, ul. Józefa Piłsudskiego 11,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki, Diagnostyki i Terapii Zdrowia Psychicznego Małgorzata Prystupa Poradnia Psychologiczna Dla Dzieci, ul. Zamojska 12,
- Polski Czerwony Krzyż oddział terenowy Hrubieszów, ul. 3-go Maja,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Hrubieszowie, ul. Zamojska 16 A.

Ponadto, wśród podmiotów świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie wymienić należy Stowarzyszenie „Bezpieczny Powiat Hrubieszowski” i Centrum Integracji Społecznej i Klub Integracji Społecznej w Mienianach, które na terenie gminy miejskiej i wiejskiej prowadzi zajęcia zgodnie z wzorem nowego profilu usług reintegracyjnych.

W mieście Hrubieszów działają dwa Punkty Konsultacyjne:

- 1) Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oferujący pomoc psychologiczną i prawną, w ramach którego w 2021 r. radcy prawni pełnili 40 dyżurów udzielając 69 porad z tematyki: prawo rodzinne – sprawy rozwodowe, alimenty, władza rodzicielska, kontakty rodzicielskie, a psycholog pełnił 23 dyżury udzielając 38 porad i konsultacji z zakresu psychoedukacji, wsparcia, porad psychologicznych. Pomoc udzielana była raz w tygodniu (prawna) lub co drugi tydzień (psychologiczna).
- 2) Punkt Konsultacyjny ds. narkomanii służący rozwiązywaniu problemów narkomanii w ramach swojej działalności w 2021 r. zrealizował 78 dyżurów i udzielił 80 konsultacji osobom uzależnionym od narkotyków. Punkt wspiera działając 2 razy w tygodniu.

W mieście funkcjonuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie (dalej MKRPA). Miasto rokrocznie opracowuje i realizuje Miejski Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Budżet Programu w kolejnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Ponad połowa badanych (68%) jest świadoma i posiada wiedzę, iż miasto realizuje program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, odmienną postawę reprezentuje pozostałe 42% ankietowanych.

Na terenie gminy nie działają miejsca pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka, tj. placówki wsparcia dziennego (świetlice prowadzone w formie specjalistycznej, opiekuńczej, podwórkowej), zajęcia świetlicowe realizowane w innych niż ww. miejscach. Prowadzone są działania wspierające osoby uzależnione i ich rodziny, propagujące ideę trzeźwości w społeczności poprzez działalność Klubu Abstynenta, punktu informacyjnego dla osób potrzebujących wsparcia, grupę AA, które prowadzi istniejące od 1983 r. Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Lumen” z siedzibą w Hrubieszowie (w 2021 r. na ten cel przeznaczono 30 000 zł).

W PCPR od 2001 r. działa Punkt Interwencji Kryzysowej, którego podstawowym zadaniem jest bezpłatne udzielanie poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego i rodzinnego, a także specjalistycznego poradnictwa prawnego. Ww. zadania są realizowane w takim zakresie, jaki jest możliwy do wykonania przez pracowników PCPR z Sekcji pomocy społecznej, która wykonuje zadania powiatu określone w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2021 r. do ww. Punktu zgłosiło się łącznie 79 osób, którym zostało udzielonych 96 porad, wśród których zdecydowanie dominowały porady prawne stanowiące 97% ogółu i dotyczyły poniższych obszarów:

- rozwód, alimenty, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, konflikty rodzinne oraz niezaradność życiowa (74 porady prawne),
 - prawo do renty, emerytury, eksmisja, dziedziczenie długów, sprawy spadkowe, wypowiedzenie umowy o pracę, zarządzanie majątkiem, wyłudzenie pieniędzy, odzyskanie odszkodowania, egzekucja zadośćuczynienie, darowizny, pomoc w odwołaniu się od decyzji, itp. (19 porad prawnych).
- Pozostałe porady dotyczyły przemocy w rodzinie (2 porady pedagogiczne) i śmierci członka najbliższej rodziny w wypadku samochodowym (1 porada psychologiczna).

Dodatkowo, Policja przekazała 4 informacje o stosowaniu przemocy w rodzinie. Wszystkim osobom, które zgłosiły się do Punktu Interwencji Kryzysowej, została udzielona pomoc w formie informacji o ich prawach i możliwości dalszego działania w danej sytuacji. Przeprowadzono także rozmowy wyjaśniające i motywujące do podjęcia inicjatywy w rozwiązaniu danego problemu.⁴

W porównaniu do 2020 r. liczba osób, którym udzielono pomoc, w 2021 r. wzrosła o 26 osób, zaś liczba porad wzrosła o 52 p.p. (o 33 porady), przy czym dominacja porad prawnych również wzrosła (w 2020 r. odsetek porad prawnych wynosił 92%). Na dzień 31.10.2022 r. liczba osób objętych pomocą Punktu wynosiła 64, co stanowi 81% liczby z 2021 r., zaś liczba porad wynosiła 71, co stanowi 74% ogółu porad z 2021 r., można więc domniemywać, że dostępność usług pozostaje na porównywalnym poziomie.

W powiecie hrubieszowskim nie funkcjonują jednostki zapewniające schronienie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – najbliższe zlokalizowane są w sąsiednich powiatach zamojskim i tomaszowskim w odległości 30 km -70 km.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- malejąca tendencja w zakresie liczby osób objętych pomocą w ramach Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie, liczby założonych formularzy w ramach procedury „Niebieska Karta”, ilości Grup Roboczych i ich spotkań oraz liczby osób korzystających z poradnictwa socjalnego,
- duża liczba organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,

⁴ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie w 2021.

- uruchomienie możliwości proponowania projektów finansowanych przez budżet obywatelski jako forma włączenia społeczności lokalnej w decydowanie o inwestycjach będących odpowiedzią na potrzeby (5 edycji),
- utrzymanie limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ustalonego w 2018 r.,
- budowanie partnerstw lokalnych, w tym z udziałem ekonomii społecznej, w realizacji inicjatyw lokalnych, wydarzeń okolicznościowych,
- wzrost liczby zleczanych organizacjom pozarządowym zadań publicznych oraz dotowanie ich realizacji przez władze miasta,
- proaktywna polityka władz miasta w celu realizacji różnych projektów zwiększających poziom życia w mieście,
- dobra współpraca pracowników MOPS z lokalnymi instytucjami,
- pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym,
- prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin, zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny i MKRPA,
- opracowanie i realizacja programów pomocy,
- efektywna praca socjalna,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie,
- utworzenie ciał społecznych i wspieranie ich działań na rzecz konkretnych grup społecznych,
- zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- spadek ogólnej liczby wykroczeń,
- wzrost wykrywalności sprawców przestępstw,
- dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny.

SŁABE STRONY

- wysoki stopień bezrobocia ludności,
- brak miejsc prowadzenia terapii rodzinnej, grup wsparcia dla rodzin z trudnościami,
- niewykorzystany w 100% budżet obywatelski, budżet na Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- brak jednostek zapewniających schronienie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, brak mieszkań chronionych,
- mała wiedza mieszkańców na temat realizowanych programów pomocy w mieście,
- brak dostępu do terapii dla sprawców przemocy,
- brak placówek umożliwiających odizolowanie sprawców przemocy,
- brak grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy,
- niewystarczające zaangażowanie we współpracę służb medycznych,
- ograniczone środki finansowe na poszerzenie oferty terapeutycznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- słaba współpraca międzyinstytucjonalna MKRPA z innymi instytucjami publicznymi, organizacjami,
- niewystraczający dostęp do statystyk policji w zakresie prowadzonych działań,
- duża liczba realizowanych zadań przez pracowników MOPS skutkująca zmniejszeniem czasu pracy w środowisku,
- mała atrakcyjność oferty edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej placówek oświatowych,
- mało miejsc spotkań międzypokoleniowych, rodzinnych, integracji rodzin, spędzania wolnego czasu młodzieży,
- rosnąca tendencja wykroczeń,
- wzrost liczby przestępstw, w szczególności liczby kierowania w stanie nietrzeźwości, spraw znęcania się i oszustw,
- wzrost liczby wykroczeń przeciwko porządkowi, spokojowi publicznemu oraz ujętych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- brak mobilnych punktów pomocy, w tym zlokalizowanych w placówkach oświatowych,
- brak zatrudnienia psychologa w MOPS wśród kadry podstawowej,
- niewystarczająca współpraca z samorządem powiatu w obszarach problemowych,
- niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych,
- niewystarczająca dostępność do specjalistów: psychologa, terapeuty rodzinnego,
- brak środka przymusu do udziału sprawców przemocy w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,
- niski poziom aktywności społeczeństwa w zakresie tworzenia grup samopomocowych,
- szeroki zakres obowiązków pracowników socjalnych.

SZANSE

- przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, które umożliwi skoordynowanie działań wszystkich instytucji działających w danym obszarze polityki społecznej co poprawi ich skuteczność,
- aplikowanie o dotacje inwestycji z zewnętrznych źródeł – środki UE, EOG, Fundusze Norweskie,
- wsparcie działań na rzecz samopomocy i samoorganizacji, rozwoju wolontariatu,
- wyłączenie zjawiska przemocy z działalności pomocowej MOPS i utworzenie odrębnej instytucji/stowarzyszenia do realizacji działań pomocowych oraz niwelujących zjawisko przemocy w rodzinie,
- zwiększenie liczby mieszkań chronionych,
- zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologicznego i prawnego,
- rozwój form pracy socjalnej w zakresie profilaktyki uzależnień,
- wprowadzenie do oferty wsparcia mobilnych punktów pomocy i usług świadczonych mobilnie, w tym zlokalizowanych w placówkach oświatowych,
- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową,
- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym,
- zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy,
- zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki i przemocy w rodzinie,
- stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

ZAGROŻENIA

- ograniczony budżet JST utrudniający wprowadzenie kompleksowych interwencji w poszczególnych obszarach życia,
- dostęp do środków psychoaktywnych,
- osłabienie więzi rodzinnych, relacji rówieśniczych wynikające z izolacji społeczeństwa i wzrostu aktywności w cyberprzestrzeni,
- pogłębianie się zjawiska dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa oraz agresywnych zachowań,
- ograniczona liczba kadry pracującej z osobami uzależnionymi, sprawcami przemocy i osobami doświadczającymi przemocy,
- wzrost liczby osób, co do których zachodzi potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych,
- stereotypy i błędne przekonania na temat przemocy domowej,
- niewystarczająca wiedza na temat różnych przejawów, form, mechanizmów przemocy,
- słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- negatywne wzorce zachowań społecznych,
- pogłębiające się zjawisko bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- niski poziom aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców,
- brak monitoringu działań sprawców przemocy domowej,
- zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów,
- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy,
- niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej,
- rosnący dostęp do używek i środków komunikacji masowej,
- bierność i „znieczulica” osób spoza rodziny dotkniętej przemocą.

Procedura postępowania wobec zjawiska przemocy

W Gminie Miejskiej Hrubieszów funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W latach 2018-2020 kontynuowano i realizowano wszystkie zadania wynikające z ustaw, rozporządzeń oraz innych aktów prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy. W celu sprawnego i skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczna jest partnerska współpraca między instytucjami nadzorującymi i realizującymi zadania w tym zakresie tj. samorząd gminy, policja, prokuratura, pomoc społeczna, podmioty lecznicze, placówki ochrony zdrowia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe.

Procedura postępowania:

1) ZGŁOSZENIE PROBLEMU PRZEMOCY

- informacja od osoby doznającej przemocy, osoby trzeciej, przedstawiciela instytucji,
- przyjęcie zgłoszenia i podjęcie natychmiastowego działania.

2) PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ŚRODOWISKU

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskiej Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje poprzez wypełnienie w/w formularza w przypadku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

3) PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

1. Procedura "Niebieskiej Karty" stosowana jest zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. Wzory formularzy "Niebieska Karta" wypełniane są przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę.

Procedura obejmuje kilka kroków, tj.:

- I. Wszczęcie procedury.
- II. Opracowanie indywidualnego planu pomocy.
- III. Oddziaływanie na sprawcę przemocy.
- IV. Realizacja indywidualnego planu pomocy.
- V. Ewentualne zdarzenia niebezpieczne w trakcie procedury.
- VI. Zakończenie procedury.

4) POWIADOMIENIE POLICJI LUB PROKURATURY

- na podstawie art. 12 powołanej na wstępie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie "osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym policję lub prokuratora" oraz "osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie".

- na podstawie art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu,

są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz podjąć czynności w celu niedopuszczenia do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

5) PROCEDURA POSTĘPOWANIA PRZY WYKONYWANIU CZYNNOŚCI ODEBRANIA DZIECKA Z RODZINY W RAZIE BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA ŻYCIA LUB ZDROWIA DZIECKA W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je w pierwszej kolejności u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, w drugiej kolejności w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. Decyzję, o której mowa pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką.

6) ZATRZYMANIE SPRAWCY PRZEMOCY DOMOWEJ

Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji "Policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14, mają prawo zatrzymania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia" oraz na podstawie art. 244 §1 Kodeksu postępowania karnego "Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby, albo zatarcia śladów przestępstwa, bądź też nie można ustalić jej tożsamości."

w przypadku uzależnienia od alkoholu osoby stosującej przemoc;

7) POWIADOMIENIE MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH w przypadku uzależnienia od alkoholu osoby stosującej przemoc;

8) DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE HRUBIESZÓW

Zespół interdyscyplinarny to zespół strategiczny, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Prace w grupach roboczych prowadzone są w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół Interdyscyplinarny.

9) ZAKOŃCZENIE DZIAŁAŃ W SYTUACJI USTANIA PRZEMOCY.

10) MONITORING SYTUACJI RODZINY PO ZAKOŃCZENIU PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” LUB SYTUACJI PODEJRZENIA O ZJAWISKU PRZEMOCY.

Adresaci Programu

Działania Programu adresowane są do dzieci, młodzieży i rodzin zamieszkujących na terenie miasta Hrubieszów, w szczególności, gdy występują u nich problemy opiekuńczo-wychowawcze lub pochodzą ze środowisk narażonych na występowanie negatywnych tendencji lub zjawisk patologicznych skutkujących zaburzeniami w funkcjonowaniu rodziny jako podstawowej komórki społeczeństwa.

Program kierowany jest do:

- rodzin z dziećmi, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które borykają się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin, którym Sąd ograniczył prawa rodzicielskie lub które postanowieniem Sądu zostały pozbawione praw rodzicielskich, a wyrażają wolę współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego,
- rodzin zastępczych, wspierających wychowujących dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w środowisku zbliżonym do naturalnego,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, dotkniętych bezrobociem, ubóstwem, uzależnieniami lub przemocą, w tym wieloproblemowych, zarówno osób stosujących przemoc, jak i osób doznających przemocy (dzieci, młodzież, osoby starsze, niepełnosprawne, inne osoby niesamodzielne wymagające opieki z powodu choroby, wieku itp.),
- dzieci i młodzieży zagrożonej zjawiskami patologicznymi różnego rodzaju lub wykazujących różnego typu dysfunkcje np. zaburzenia zachowania, zachowania agresywne,
- rodzin borykających się z problemem długotrwałej choroby i/lub niepełnosprawności.
- świadków przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą,
- mieszkańcy Gminy Miejskiej Hrubieszów.

Zasoby i partnerzy w realizacji Programu

Jednostkami organizacyjnymi realizacji zadań w zakresie ochrony rodzin przed przemocą są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i powiatowym wykonujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo- wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz inne podmioty, którym zlecono realizację zadań z ww. obszaru.

Nadrzędną zasadą Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz ochrony rodzin przed przemocą na zasadzie partnerstwa w celu organizacji lokalnego systemu tj.:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie;
- Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów;
- placówki wychowania i opieki oraz oświatowe;
- Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie;
- Sąd Rejonowy w Hrubieszowie;
- Prokuratura Rejonowa w Hrubieszowie;
- Kuratorzy sądowi;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie;
- placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne;

- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
- Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu;
- Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
- związki wyznaniowe tj.
 - ✓ Centrum Chrześcijaństwa Rebeka Kościół Boży w Chrystusie;
 - ✓ Klasztor Oo. Bernardynów Zakonu Braci Mniejszych;
 - ✓ Parafia Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Hrubieszowie;
 - ✓ Parafia Rzymskokatolicka p.w. Ducha Świętego w Hrubieszowie;
 - ✓ Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy;
 - ✓ Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Stanisława Kostki;
 - ✓ Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Mikołaja;
- organizacje pozarządowe tj. m.in.
 - ✓ Polski Czerwony Krzyż – Oddział Rejonowy w Hrubieszowie;
 - ✓ Stacja Opieki Caritas Hrubieszów;
 - ✓ Hrubieszowskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego;
 - ✓ Stowarzyszenie trzeźwościowe "Lumen";
 - ✓ Fundacja „Zakątek Terapeutyczny”;
 - ✓ Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym KRES;
 - ✓ Stowarzyszenie “Bezpieczny Powiat Hrubieszowski”;
 - ✓ Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Hrubieszowie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Hrubieszowie;
- Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
- Hrubieszowski Dom Kultury;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Celem głównym Programu jest stworzenie warunków do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w formie regularnej, zintegrowanej i interdyscyplinarnej współpracy różnych instytucji i służb lokalnych oraz minimalizacja negatywnych skutków doświadczenia przemocy w życiu rodzinnym i społecznym.

Cele szczegółowe:

1) Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej, podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy oraz przyjętych społecznie nieprawidłowych stereotypów, prowadzonych w różnych instytucjach lokalnych z udziałem służb i instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym specjalistów udzielających pomocy dla dzieci, młodzieży, rodziców, pedagogów, nauczycieli.

2) Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie poprzez promowanie metod wychowawczych, rozwiązywania konfliktów, komunikacji rodzicielskiej, rówieśniczej bez agresji i/lub przemocy, zwiększenie umiejętności samokontroli, komunikacji, umiejętności wychowawczych, możliwości integracji członków rodzin, zwiększenie roli wychowawczej placówek oświatowych, w tym uwrażliwienie na konieczność reagowania na symptomy kryzysu rodzinnego, przejawy agresji.

3) Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym efektywności ich ochrony również w przypadku podejrzenia o występowanie negatywnych zjawisk.

4) Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia skierowanego do osób stosujących przemoc w rodzinie.

5) Wypracowanie systemu komunikacji i wymiany informacji różnych instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinom i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w celu szybkiego diagnozowania zjawiska, podejmowania skutecznej interwencji oraz monitoringu sytuacji rodzin, w tym zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ww. cele szczegółowe wraz z określonymi kierunkami działań, realizatorami tychże działań i wskaźnikami ich realizacji przedstawia poniższa Tabela.

Kierunki działań	Wskaźniki monitoringowe	Realizatorzy działań
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.		
Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej, podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy oraz przyjętych społecznie nieprawidłowych stereotypów, prowadzonych w różnych instytucjach lokalnych z udziałem służb i instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym specjalistów udzielających pomocy dla dzieci, młodzieży, rodziców, pedagogów, nauczycieli.		
1. Współpraca z instytucjami porządku publicznego, organizacjami pozarządowymi, placówkami przedszkolnymi, oświatowymi, kulturalnymi, sportowymi, poradniami psychologicznymi, specjalistami udzielającymi pomocy (prawnicy, psycholodzy, terapeuci, pracownicy socjalni) w zakresie prowadzenia cyklicznych programów profilaktycznych i edukacyjnych związanych z tematyką uzależnień dla dzieci, młodzieży, rodziców, dorosłych mieszkańców poprzez wydarzenia, akcje, warsztaty umiejętności, pogadanki, mitingi ze specjalistami udzielającymi pomocy itp. spotkania, lekcje, wykłady, szkolenia, konferencje, kampanie informacyjne, pikniki integracyjne, wyjazdy rodzinne.	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba działań podjętych w celu promowania zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. •Liczba uczestników programów profilaktyki. •Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych. •Liczba spotkań, wykładów, prelekcji, pogadanek, akcji, konkursów, lekcji. •Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu; • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Kuratorzy sądowi; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji;

		<ul style="list-style-type: none"> • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów; • Związki wyznaniowe; • Straż Miejska.
2. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych. • Liczba podjętych kampanii informacyjno-edukacyjnych. • Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy. • Liczba adresatów/odbiorów prowadzonych akcji informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Miasto Hrubieszów- Wydział Komunikacji Społecznej, Turystyki I Promocji; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu; • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • związki wyznaniowe; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji; • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów.
3. Profilaktyka młodzieży poprzez edukację przedsiębiorczości i realizacji projektów, edukację obywatelską i rozwój kompetencji społecznych, umiejętności uczenia się, w tym zarządzania czasem i informacjami, wolontariat na rzecz innych, w tym niepełnosprawnych, starszych, kształtowanie liderów społecznych, międzypokoleniowe	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych. • Liczba uczestników programów profilaktyki. • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Miasto Hrubieszów- Wydział Oświaty I Kultury, Wydział Komunikacji Społecznej, Turystyki I Promocji; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie;

<p>treningi umiejętności i wymiana doświadczeń, w tym ograniczenie dostępu do używek.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu; • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • związki wyznaniowe; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji; • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów; • Straż Miejska; • Kuratorzy sądowi.
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie poprzez promowanie metod wychowawczych, rozwiązywania konfliktów, komunikacji rodzicielskiej, rówieśniczej bez agresji i/lub przemocy, zwiększenie umiejętności samokontroli, komunikacji, umiejętności wychowawczych, możliwości integracji członków rodzin, zwiększenie roli wychowawczej placówek oświatowych, w tym uwrażliwienie na konieczność reagowania na symptomy kryzysu rodzinnego, przejawy agresji.</p>		
<p>1. Prowadzenie rejestru zjawisk przemocy, agresji, wykroczeń itp. przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Hrubieszów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa w związku z przemocą. •Liczba wykroczeń i przestępstw związanych z działaniami agresywnymi, „przemocowymi”. •Liczba raportów przedstawiających skalę problemów. •Liczba zarejestrowanych postępowań karnych dotyczących przemocy z terenu Gminy Miejskiej Hrubieszów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Sąd Rejonowy w Hrubieszowie; • Prokuratura Rejonowa w Hrubieszowie; • Kuratorzy sądowi;

		<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Straż Miejska.
2. Opracowanie i realizacja Programów przeciwdziałania poszczególnym zjawiskom patologicznym jak przemoc w rodzinie, różne formy uzależnień, przestępczość w różnych grupach społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba opracowanych i realizowanych programów wsparcia. •Liczba nowych działań/ form pomocy. •Liczba nowych grup objętych pomocą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.
3. Stworzenie systemu edukacji nauczycieli i wychowawców placówek opiekuńczych, wychowawczych, oświatowych z zakresu problematyki społecznej, przeciwdziałania symptomom zjawisk patologicznych, możliwości interwencji, wiedzy na temat rodzajów i form przemocy, pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba przeprowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych. •Liczba zrealizowanych szkoleń dla kadry systemu edukacji i placówek opiekuńczych, wychowawczych, oświatowych. •Liczba uczestników systemu edukacji. •Liczba programów edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe.
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym efektywności ich ochrony również w przypadku podejrzenia o występowanie negatywnych zjawisk.</p>		
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY 4. Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia skierowanego do osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>		
1. Indywidualne i grupowe poradnictwo psychologiczne, rodzinne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne, prawne, zajęcia korekcyjno - edukacyjne w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem dla dzieci, młodzieży, dorosłych, rodziców z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba rodzin i osób, którym udzielono wsparcia i pomocy. •Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej. •Liczba spotkań, zajęć, godzin poradnictwa/dyżurów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu;

		<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Związki wyznaniowe; • organizacje pozarządowe.
<p>2. Zwiększenie dostępności Punktów Konsultacyjnych i inicjowanie powstawania grup samopomocowych dla osób dotkniętych różnymi uzależnieniami, dorosłych dzieci osób uzależnionych, osób współuzależnionych, w tym ich lokalizacja na terenie placówek oświatowych i w formie mobilnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba punktów konsultacyjnych oraz grup samopomocowych. • Liczba usług mobilnych. • Liczba osób korzystających z usług. • Liczba grup/inicjatyw samopomocowych. • Liczba wolontariuszy. • Liczba akcji włączających społeczeństwo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Punkt Konsultacyjny Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie; • Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Narkomanii; • Grupy AA; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • związki wyznaniowe; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji; • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów; • Kuratorzy sądowi.
<p>3. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności kadry instytucji wspierających rodziny z problemami w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, motywowania osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia oraz w zakresie współpracy z osobą po przebytej terapii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych szkoleń dla kadry pomocy społecznej. • Liczba uczestników szkoleń skierowanych do kadry pomocy społecznej. • Liczba przeszkolonych pracowników zajmujących się problemem przemocy w Gminie. • Liczba pozyskanych certyfikatów umiejętności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Miasto Hrubieszów- Wydział Oświaty i Kultury, Wydział Komunikacji Społecznej, Turystyki i Promocji; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów;

		<ul style="list-style-type: none"> • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Placówki zdrowia, w szczególności zajmujące się terapią uzależnień.
4. Zwiększenie dostępności wsparcia terapeutycznego, medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, mieszkaniowego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub nią zagrożonych oraz osób stosujących przemoc, w tym uruchomienie nowych form pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podjętych działań mających na celu diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy, uzależnień. • Liczba osób objętych terapią, leczeniem. • Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. • Liczba rodzin i osób, którym udzielono wsparcia i pomocy. • Liczba ofiar przemocy uczestnicząca w nowych formach pomocy. • Liczba nowych dostępnych form pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu; • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji; • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów.
CEL SZCZEGÓŁOWY 5.		
Wypracowanie systemu komunikacji i wymiany informacji różnych instytucji zaangażowanych w pomoc rodzinom i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w celu szybkiego diagnozowania zjawiska, podejmowania skutecznej interwencji oraz monitoringu sytuacji rodzin, w tym zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		
1. Poszerzenie regularnej współpracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z innymi instytucjami państwowymi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów, z którymi MKRPA prowadzi regularną współpracę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miasto Hrubieszów -Wydział Inwestycji i Rozwoju;

<p>i pozarządowymi, w tym utrzymanie na tym samym poziomie maksymalnej liczby miejsc sprzedaży alkoholu w kolejnych latach, w tym ograniczenie dostępu do używek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia MKRPA. •Liczba wydanych decyzji o sprzedaży alkoholu. •Liczba opracowanych programów współpracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Wydział Oświaty i Kultury Urzędu Miasta Hrubieszów; • placówki wychowania i opieki oraz oświatowe; • Komenda Powiatowa Policji w Hrubieszowie; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hrubieszowie; • Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie; • placówki służby zdrowia zarówno publiczne, jak i niepubliczne; • Poradnia Terapii Uzależnień od Alkohol w Hrubieszowie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu; • Oddział Leczenia Uzależnień – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej; • związki wyznaniowe; • organizacje pozarządowe; • Hrubieszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji; • Hrubieszowski Dom Kultury; • Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie z trzema filiami; • Rady społeczne miasta Hrubieszów; • Straż Miejska; • Kuratorzy sądowi.
<p>2. Aktywne uczestnictwo sektora publicznego w pracach stowarzyszeń i fundacji, tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym, a organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspólnych przedsięwzięć na rzecz zwalczania przestępczości. • Liczba nowych instytucji i organizacji działających w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacje, instytucje i podmioty sektora społecznego; • pracodawcy i lokalni przedsiębiorcy; • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Placówki wychowania i oświatowe.
<p>3. Współpraca międzyinstytucjonalna, tj. policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kurator sądowy, organizacje pozarządowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Liczba opracowanych i realizowanych programów wsparcia. •Liczba opracowanych i realizowanych programów współpracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Straż Miejska; • Sąd Rejonowy; • stowarzyszenia działające na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym;

<p>w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom, przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspólnych przedsięwzięć na rzecz zwalczania przestępczości. • Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. • Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty. • Liczba zarejestrowanych Niebieskich Kart, w tym przez przedstawicieli oświaty. • Liczba zakończonych Niebieskich Kart. • Liczba powołanych Grup Roboczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komenda Powiatowa Policji; • prokuratora rejonowa; • kuratorzy sądowi; • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie; • Urząd Miasta Hrubieszów; • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hrubieszowie; • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hrubieszowie; • Organizacje pozarządowe; • Placówki wychowania i oświatowe.
--	---	---

Rezultaty/prognozy zmian:

- uzyskanie aktualnych informacji nt. zjawisk patologicznych,
- poprawa warunków bytowych rodzin z problemami,
- poprawa dostępu do pomocy i wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem patologii społecznej,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie zjawisk patologii społecznej,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień,
- zintensyfikowane działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- zapewnienie wsparcia emocjonalnego osobom doświadczającym kryzysu, trudności, przemocy w rodzinie,
- poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców, nauczycieli, wychowawców na temat wychowania bez przemocy,
- zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości mieszkańców nt. zjawiska przemocy oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- zapewnienie schronienia dla osób doświadczających przemocy domowej, miejsc izolacji sprawców przemocy
- resocjalizacja osób stosujących przemoc,
- spadek liczby rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- spadek poziomu uzależnień i przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Monitorowanie i ewaluacja Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hrubieszów na lata 2023 – 2025 jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi.

Wdrażanie Programu będzie koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Realizacja Programu w cyklu rocznym będzie podsumowywana w sprawozdaniu składanym Burmistrzowi Miasta Hrubieszów, który następnie będzie składał Radzie Miasta Hrubieszów sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na dwóch poziomach dokonywanych postępów w pracach - realizacji poszczególnych zadań i programów pomocowych oraz celów operacyjnych i strategicznych. Ocena stopnia realizacji programu odbywać się będzie na podstawie analizy sprawozdań wykonawców poszczególnych działań. Monitoring programu prowadzony jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie danych, do których przekazania zobowiązane są podmioty realizujące Program. Szczegółowa weryfikacja obydwu poziomów dokonywanych postępów w pracach - zarówno realizacji poszczególnych zadań i programów pomocowych, jak i celów operacyjnych i strategicznych, pozwoli na określenie stopnia realizacji Programu oraz zakres niezbędnych zmian do aktualizacji zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Harmonogram działań Programu przewiduje ciągłość realizacji wyznaczonych celów w całym okresie jego wdrażania, czyli w latach 2023-2025 zakładając możliwość dostosowania działań w zależności od zdiagnozowanego zapotrzebowania wynikającego ze zmieniających się realiów rynkowych, kulturowo-gospodarczych i zmian zachodzących w życiu rodzinnym.

Źródła finansowania

Różnorodne fundusze wspierające zarówno krajowe jak i zagraniczne, publiczne i prywatne, a także środki finansowe oraz rzeczowe gromadzone i rozprowadzone przez organizacje non-profit w istotny sposób pozwalają rozszerzyć możliwości realizacji działań, a tym samym jej zakres oraz jakość oczekiwanych rezultatów.

Istotne jest, aby wdrożyć politykę proaktywną w celu poszukiwania i aplikowania o różnorodne źródła finansowania zaplanowanych działań takich jak:

- środki własne gminy;
- dotacje z budżetu państwa;
- instrumenty finansowe komercyjne i preferencyjne z udziałem środków Funduszy Europejskich;
- środki celowe administracji samorządowej na szczeblu powiatowym i wojewódzkim;
- środki skarbu państwa;
- środki pochodzące z Funduszy Europejskich;
- środki pochodzące z zasobów organizacji pozarządowych lub partnerstw publiczno-prywatnych
- środki pochodzące z funduszy innych państwowych osób prawnych szczebla krajowego lub regionalnego oraz programów rządowych;
- środki pochodzące z zasobów prywatnych od inwestorów.

Szczegółowo ww. źródła finansowania zostały scharakteryzowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2023-2027.

Podsumowanie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hrubieszów opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2023-2025 na terenie miasta Hrubieszów. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz niezbędnych danych, m.in. o sytuacji demograficznej i społecznej z ostatnich lat, wyniki ankietyzacji mieszkańców miasta Hrubieszów i przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w działania programu.

Program należy traktować elastycznie przez cały okres realizacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinach, środowiskach rówieśniczych oraz ochrony ofiar zachowań agresywnych. Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągłe poszukiwanie nowych rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących, na rzecz minimalizacji ryzyka występowania tego negatywnego zjawiska i jego destrukcyjnego oddziaływania na środowisko rodziny, rówieśnicze, w tym przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków wychowawczych. Celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka, a zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną dotkniętą zjawiskiem przemocy lub zagrożoną jej wystąpieniem, a także środowiskami szczególnie narażonymi na jej negatywne skutki oraz ofiarami przemocy.

Przedstawione w Programie działania mają charakter wspierający, a osiągnięcie celów będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do przeciwdziałania ww. zjawisku i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od aktywności członków rodzin, pedagogów, nauczycieli i motywacji do przezwyciężenia trudności.

Jednocześnie niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków zjawiska przemocy, zachowań agresywnych, wiedzy na temat prawidłowych postaw rodzicielskich i wychowawczych pozbawionych przejawów agresji oraz promowanie różnych sposobów rozładowania stresu i napięć dni codziennego, rodzinnego stylu życia oraz postaw obywatelskich wywołujących reakcje i dyskusje na temat niepożądanych przejawów zachowań agresywnych.